Interreg
EURÓPAI UNIÓ
România-Magyarország
Európai Regionális Fejlesztési Alap

Jó gyakorlatok kiadvány

Szalacs - Hortobágy

Partnerség egy jobb jövőért
www.interreg-rohu.eu

Jó gyakorlatok kiadvány

Szalacs - Hortobágy

Tartalomjegyzék

Bevezető 3

Szalacs (Bihar megye, Románia) 6

Képek a szalacsi projektmegnyitóról 14

Képek a szalacsi négylyukú híd építkezési fázisairól 16

Képek a látogatóközpont építkezési fázisairól 18

Képek az ottományi tanösvény / élménypark építéséről 20

Hortobágy (Hajdú – Bihar Vármegye, Magyarország) 24

Képek a hortobágyi önkéntes természetvédelmi táborokról 30

Képek a hortobágyi tematikus kiállításról 32

Képek a Hortobágyon létesített új fészkelőhelyekről 34

Képek a hortobágyi vízi tanösvényről 36

Turisztikai útvonal, amely Szalacs és Hortobágy között húzódik 38

A Hídtól hídig projekt 40

Bevezető

Hétköznapjainkat egyre inkább a magunk által létrehozott mesterséges környezet határozza meg. Alkalmazások, virtuális terek és csoportok mind, mind olyan absztrakciók, amelyek egyre jobban eltávolítanak bennünket természetes környezetünktől. Miden olyan tér, amelyet az ember birtokába vett, különféle átalakításokon ment keresztül. Ide tartoznak a folyószabályozások, mezőgazdasági művelés alá vont földterületek, autópályák, vasút és a sort még sokáig folytathatnánk.

Hatással vagyunk környezetünkre, miképpen a környezetünk is hat ránk.

Az indusztrializáció során egyre nagyobb tereket követeltünk a természettől. Gabonaigényünket is javarészt úgy sikerül kielégítenünk, hogy korábban őshonos állat és növényfajoknak, helyt adó földeket alakítottunk át, mezőgazdasági céljaink érdekében.

Felmenőink még birtokában voltak annak a tudásnak, amely mára nagy részben feledésbe merült. Ők még összhangban tudtak élni az évszakokkal, az időjárással és így a természettel.

Mára egyre nagyobb terhelést rovunk a minket körülvevő tájra. Éppen ezért fontos, hogy azokat a régiókat kiemelten kezeljük, ahol az még eredeti formájában fellelhető, legyen szó nemzetközi, országos vagy megyei szintű területekről. Gondoljunk itt a nemzeti parkok, és természetvédelmi területek védettségére, és azok jelentőségére.

Pályázatunk során az volt a cél, hogy a két ország, két megyéjének, közös értékeire hívjuk fel a figyelmet. Ennek során olyan fehér foltokra igyekeztünk fókuszálni, ami talán a környezeti zajtól, korábban még nem volt hallható.

Közös megvalósításaink (Szalacs – Hortobágy) között szerepelt a védett területekre való figyelemfelhívás. Ennek során mára látogatóink egy olyan útvonalon fedezhetik fel Bihar és Hajdú Bihar megyék részeit, amely egyedülálló módon mutatja be az ember és környezete kapcsolatát.

Tematikus útvonalak, biciklikölcsönző, és megújult infrastruktúra fogadja mindazokat, akik ha csak pár napra is, de ki szeretnének lépni a hétköznapokból és felfedezni olyan helyeket, amelyek mindig is részei voltak napjainknak, de kisebb figyelmet kaptak.

Az ottományi látogatóközpont oldalán különféle védett állatokról szóló leírásokat lehet olvasni. Olyan a biodiverzitás részét képező élőlények ezek, amelyek populációi mára megfogyatkoztak.

Hortobágyon a projekt része volt, egy vízi tanösvény kialakítása a Hortobágy folyó szakaszain. Ezáltal a látogatók testközelből tapasztalják meg az ökoszisztéma gazdagságát.

Szalacs
(Bihar megye, Románia)

Az együttműködés során egy sor megújult látnivalóval várja a Bihar megyei település. A községben megújult egy emblematikus épület, a négylyukú híd, amely szerepénél fogva mindig fontos összekötő pontként szerepelt az idők során.

Úgy tartják, hogy a korábban fontos só lerakóhelyként, számon tartott település a híd által tudta oly sokáig sikeresen továbbítani a hegyvidékről érkező árut az Alföld nagyobb városaiba, így fontos logisztikai szerepet játszott a vidék életében.

Ma ez a szimbolikus építmény új funkcióval lett felruházva. A híd és környezete kiváló helyszín arra, hogy biciklivel vagy, akár gyalog is be lehessen járni azt és környezetét. Az idelátogató megismerkedhet olyan növény és állatfajokkal, amelyek egykor közönségesek voltak az Érmelléken.

A szalacsi négylyukú híd madártávlatból, amelyről úgy tartják, hogy a hortobágyi kisebbik variánsa. A RoHu pályázat által sikerült azt és környezetét rehabilitálni.

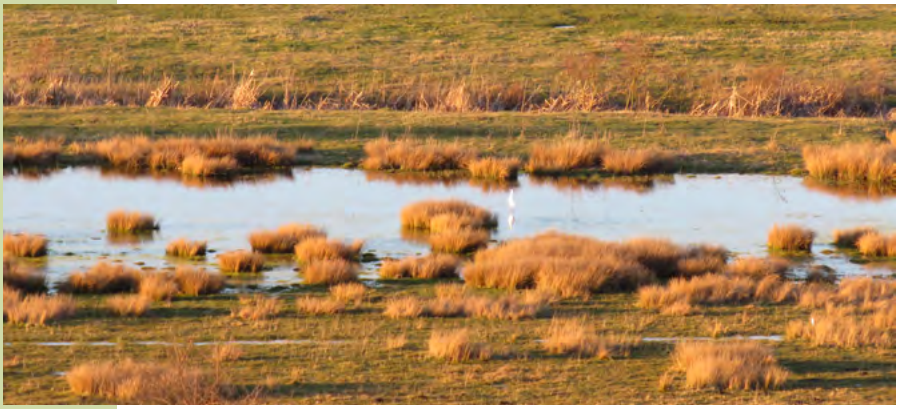
Az ottományi komáromi kúria már korábban is egy kedvelt helyszín volt a turisták körében. Érdekessége, hogy az korábban egy Hu Ro pályázat során újult meg, most pedig annak szomszédságában található a tanösvény.

A Szalacshoz tartozó Ottományban egy teljesen új látogatóközpont fogadja vendégeit. Az ideérkezők legyenek azok idősebbek vagy fiatalok, interaktív módon ismerhetik meg azokat a faféléket és növényeket, amelyek a vidék környezeti sajátosságait adják. A tanösvény végén egy kilátó két távcsővel fogadja a vendégeket. Ezek segítségével az Ér völgye, jól belátható. Ez olyan szomszéd falvakra is jó rálátást ad, mint Tarcsa, Gálospetri vagy Adony, illetve az ezeket körülvevő területek.

A pályázat során fontos volt a különféle nem kormányzati szervekkel, civil szervezetekkel való együttműködés is. Gondolunk itt azokra a személyekre, akik már korábban is nagy hangsúlyt fektettek vidékünk biodiverzitásának megőrzésére. A Milvus Csoport munkatársai vagy éppen a Zöld Kör Hortobágyon szervesen hozzájárultak ahhoz, hogy minél láthatóbbak legyenek közös természeti értékeink.

Az Ér síkság területe több egyén keresztül húzódik. Változatos élőlényeken adva ezáltal otthont.

A mocsaras terület lecsapolása után, hosszabb esőzéseket követően egy – egy helyszínen a természet visszahódítja azt a területet, amelyet korábban az ember hódított el tőle.

A szürke gémről sokáig úgy tartották, hogy elkerüli ezt a vidéket.

A kócsag is visszatérő vendége lett az Ér mocsaras, vizes területeinek.

A vadlibák egy csendes pillanatban. Hangos vonulásuk ősszel látványos.

Nem utolsó sorban az a befektetés is sokat jelentett, ami által az egykori Érmellék egy kis részét sikerült láthatóvá tenni. Új, egykor a vidéken honos növények telepítése, a szalacsi híd mellé, ahol az is szempont volt, hogy a vándorló madarakat ne zavarja a mesterséges fény. Az itt beüzemelt fényszennyezésmentes világítás várhatóan nem nehezíti majd az itt élő vándormadarak tájékozódását.

A két önkormányzat közötti együttműködés egy másik fontos aspektusa az volt, hogy a határ két oldalán levő önkormányzatok jobban megismerjék egymást. Ez nem csak az adminisztráció területére vonatkozott, hanem a hétköznapi gyakorlatokra is. Fontos itt kiemelni, hogy Hortobágy nagyobb múlttal bír a természeti élőhelyek védelme terén.

Emblematikus, törvényileg is védett, igazi hungarikum az őshonos szürkemarha.

Ugyanezen törekvések megvannak Szalacson is, ahol a környezeti értékek az elmúlt időszakban váltak egyre fontosabbá.

Kiemelhetnénk itt azt a jó példát is, amit Bihar megyében először Szalacs község önkormányzata honosított meg, mégpedig a szelektív hulladékgyűjtés területén.

Akkor, amikor az országban még csak csírái léteztek az elképzelésnek, egy „pilot" program indult a faluban, aminek eredményképpen, ma az egyetlen olyan település, ahol a hulladékgazdálkodás öt frakciós gyűjtés által valósul meg.

Távlati célként pedig a Zero Waste program a cél, hogy olyan települést és környezetet tudhassunk magunkénak, amelyik nem hulladékot hagy a későbbi generációkra, hanem egy élhető környezetet.

Képek a szalacsi projektmegnyitóról

FROM ONE BRIDGE TO ANOTHER
DE LA UN POD LA ALTUL
HÍDTÓL HÍDIG

Képek a szalacsi négylyukú híd építkezési fázisairól

interreg
FROM ONE BRIDGE TO ANOTHER - DE LA UN POD LA ALTUL - JJÚTÓL HÍDIG
Parteneriat pentru un viitor mai bun
www.interreg-rohu.eu

Képek a látogatóközpont építkezési fázisairól

Képek az ottományi tanösvény / élménypark építéséről

Hortobágy
(Hajdú – Bihar Vármegye, Magyarország)

A helyi önkormányzat már korábban is igyekezett különféle források segítségével minél inkább láthatóvá lenni a nyilvános térben. Tévéműsorok külön foglalkoznak a település határában működő „Madárkórházzal", illetve sokan ismerik úgy a települést, mint egyfajta márkáját a hajdúsági Alföldnek. Itt olyan mesterségeket és kiállításokat terveztek, amely azokat az időket idézik fel, amikor még az állattartás és a legeltetés volt az elsődleges megélhetési forrás a környéken.

Akárcsak Szalacs esetén, a hortobágyi hidat is nagy jelentőséggel bíró építményként ismerjük meg. A híd melletti csárda pedig élethűen adja vissza azt a hangulatot, amit a korabeli vándorok és kereskedők is megtapasztalhattak.

Igazán találó kifejezés volt a pályázat megnevezése, a hídtól hídig. A hortobágyi kilenclyukú híd fontos gazdasági vonatkozásait több, korabeli dokumentum is taglalja.

Önkéntesek, akik részt vettek a közös táborozásban, Hortobágyon.

A település elsődlegesen arra fókuszált, hogy a folyó és környezete méltó legyen a turisták elvárásaihoz. Több olyan programot is meghirdettek diákoknak, amely célja a természetben való időtöltés és annak mélyebb megismerése. Ezeken az eseményeken többnyire romániai és magyarországi fiatalok vettek részt és ismerkedtek meg olyan helyszínekkel és módszerekkel, ahol például a madarak élőhelyeinek fennmaradásáért dolgoztak együtt. A táborok során előadások és szakemberek segítségével tágíthatták érdeklődési körüket a természet iránt érdeklődők.

Az infrastruktúrát új, egy vízi és egy szárazföldi tanösvénnyel, parkolókkal és fényszennyezéstől mentes megvilágítással tették árnyaltabbá. Tematikus vándorkiállítással tették szemléletesebbé azokat a természeti és kulturális értékeket, amelyeket mindkét pályázó fél magáénak vall. A közvilágítás 328 új lámpával került modernizálásra annak érdekében, hogy a madarak élőhelye minél kevésbé legyen érintett. A fejlesztés mintegy 779 hektár területet érint, melyből 374 hektár Natura 2000-es terület.

Állandó kiállítás fogadja a hortobágyi látogatóközpontba érkezőket. Tematikája: a természeti értékeink.

A legeltetés és a pásztorok élete gazdagon dokumentált. A kép már csak azért is emblematikus, mivel egyszerre szemlélteti a pásztorok és a híd jelentőségét.

Mindezek előzményeként a két település már jóval korábban is szervezett közös programokat. Szinte indulásának percétől fogva a Magyar Szürke-Barátok Találkozójának állandó vendége Szalacs község is.

Képek a hortobágyi önkéntes természetvédelmi táborokról

HORTOBÁGY!

Képek a hortobágyi tematikus kiállításról

OL LAKIK?

Képek a Hortobágyon létesített új fészkelőhelyekről

Képek a hortobágyi vízi tanösvényről

2
interreg

Turisztikai útvonal,
amely Szalacs és Hortobágy között húzódik

A két települést nagyjából 100 kilométer választja el egymástól, azonban ezen útvonal mentén mintegy 20 olyan helyszín van feltüntetve, amelyeket meglátogatva egy színesebb képet tudnak kialakítani a régióról. Olyan kisebb és nagyobb kiállítóhelyek és múzeumok is felkerültek erre a listára, amelyek sok esetben kevésbé urbanizált közegben léteznek.

Érmihályfalva ◆ Dr. Andrássy Ernő Városi Múzeum
Elérhetőség: +40 742 272 637
Nyitvatartás: hétfő – péntek 10 – 16

Gálospetri ◆ Gálospetri tájház, ◆ Dráveczky kúria
Nyitva tartás: előzetes egyeztetés szerint a tulajdonossal, Dr. Kéri Gáspárral - +40745451989, keri.gaspar1@gmail.com

Székelyhíd ◆ Érmelléki halászati- és vadászati múzeum
Nyitva tartás: hétköznap 8 és 16 óra között.
Kontakt személy: Dr. Wilhelm Sándor: +40 744 789 931

Érdmindszent ◆ Ady Endre emlékmúzeum
Nyitva tartás: 10 – 16.
Cím: Ady Endre 23-as szám, Szatmár megye

Érsemjén ◆ Kazinczy Ferenc, Fráter Lóránd és Csiha Kálmán Emlékmúzeum
Az emlékmúzeum látogatása előzetes regisztrációhoz kötött. Érdemes felvenni a fenntartóval a következő elérhetőségek egyikén: +40 753 023 855, primaria@simian.ro

Álmosd ◆ Kölcsey emlékház
Nyitva tartás: keddtől vasárnapig - 9 – 16 óra között
Elérhetőség: +36 30 620 7329

Létavértes ◆ Rozsnyai István Muzeális Gyűjtemény
Nyitva tartás: keddtől szombatig, 8 és 16 óra között
Elérhetőségek: www.rozsnyaigyujtemeny.hu, +36 30 199 9437

A
Hídtól hídig
projekt

A projekt elnevezése: HÍDTÓL HÍDIG

Az anyagot szerkesztette: IMAGO MEDIA S.R.L., Szalacs Község
Kiadás dátuma: 2023. november

A projekt értéke: 1.611.547,26 Euro, melyből ERFA 1.369.815,16 Euro
Fő kedvezményezett: Szalacs Község Önkormányzata (Románia);
Projekt partner: Hortobágy Község Önkormányzata (Magyarország)
Projekt kezdési időpontja: 2018.03.01.; **Projekt várható befejezése:** 2023.12.31.

Prioritási tengely:
1– Közös védekezés valamint a közös értékek és források hatékony felhasználása (Együttműködés a közös értékek és források mentén)

Beruházási prioritás:
6/c- A természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, támogatása és fejlesztése

Célkitűzés: A projekt fő átfogó célja a Szalacs és Hortobágy határmenti térség közös természeti értékeinek hatékony és fenntartható turisztikai felhasználása a célzott terület természeti örökségének támogatásával és előmozdításával, tekintettel a látogatók és vendégéjszakák számának növelésére.

A projektet az Európai Unió az Európai Regionális Fejlesztési Alapból finanszírozza, Románia és Magyarország társfinanszírozásával.

Jelen anyag tartalma nem feltétlenül tükrözi
az Európai Unió hivatalos álláspontját.